

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN BÉATRIX DE CUSANCE [BRUSSEL]
19 FEBRUARI 1654
5330

Antwoord op Béatrix' brief van 28 januari 1654 (5327A).

Samenvatting: Ter afleiding van de tegenslagen die Béatrix blijkbaar nog telkens treffen, zendt Huygens haar enige opgewekte gedichten. Hij belooft dat hij, als hij naar Brussel zal afreizen, haar in levende lijve zal verpozen met muziekspel.

Bijlagen: 'Estreine à Sa Gayeté' (Heuygen 1654; gedicht); antwoord (Amalia Margaretha van Brederode 1654).

Over een antwoord van Béatrix is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX dl. 2, p. 625: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 5, nr. 5330, p. 197: samenvatting.

— Huysman 2006, II, pp. 29-30: volledig.

— Huysman & Rasch, nr. 25, p. 258-259: volledig, met Nederlandse vertaling (pp. 114-115).

Naam: Amalia Margaretha van Brederode.

Glossarium: cordes de boyau (darmsnaren); cordes d'airain (snaren van metaal).

Transcriptie

À Madame la Duchesse de Lorraine.
19 Febvrier 1654.

Madame,

Les lettres dont Vostre Altesse m'honore ne me réjouissent pas seulement pour estre des tesmoignages évidens de la bonne volonté qu'elle daigne me continuer, mais aussi et plus particulièrement en ce que j'y trouve des preuves glorieuses de la constance aveq laquelle vous recevez ceste fascheuse suite de traverses et d'inquiétudes que les mauvais vous suscitent et les bons vous voyent supporter aveq autant d'admiration que de pitié. C'est véritablement le visage qu'il faut faire à la fortune, mais c'est le rolle d'un personnage, dont un chascun n'est pas capable comme Vostre Altesse sur ce théâtre du monde. Au reste, tout ce que nous autres spectateurs y pouvons apporter (et pleust à Dieu que ce ne fust le tout), ce sont nos vœux et nos souhaits à ce que la scène se voye une fois changée tout de bon, de la tempeste au calme, qui ne se termine pas ny dans vos jours, Madame, ny dans ceux de la belle postérité que vous laissez au monde.

Si après ces souhaits, qui sont autant ardens que sérieux, Vostre Altesse veut prendre la peine d'en veoir des folastres que je viens de donner à Nostre Grande-Maistresse, et la repartie qu'elle y a faite promptement, voyci des papiers, Madame, qui peuvent servir à vous divertir pour un quart d'heure et Vostre Altesse ne doit pas négliger sa part dans les réjouissances d'autrui, tandis que les scènes ne sont pas toutes de saison.

Je tasche d'y porter ce que je puis de loing; si ceux qui semblent avoir dessein de m'engager à un voyage de Bruxelles y réuscissent, de quoy je suis encor bien incertain, je mettray peine à m'en acquitter mieux de près par toutes sortes de bruits de cordes de boyau et d'airain, que je fay servir les unes autres par des prêts et des emprunts, qui me semblent assez raisonnables. Mais en ce cas ce me seroit une caution nécessaire de sçavoir sur quelle branche se pourroit trouver Vostre Altesse durant ce Caresme. J'espère qu'elle aura la bonté de m'en faire informer par quelqu'un et en ceste attente la supplie très-humblement de m'octroyer tousjours la grace de me pouvoir dire, etc.

Vertaling

Aan mevrouw de hertogin van Lotharingen.
19 februari 1654.

Mevrouw,

De ¹brief waarmee u mij vereert, verheugt mij niet alleen als een duidelijke blijk van de genegenheid die u zich verwaardigt mij te blijven toedragen, maar ook, en meer in het bijzonder, als roemvol bewijs van de standvastigheid waarmee u deze onzalige aaneenschakeling van tegenslagen en zorgen aanvaardt, die de kwaadwilligen u berokkenen en de goedwillenden u zien verdragen met zowel bewondering als medelijden. Dat is werkelijk het gezicht dat men het lot moet laten zien, maar het is een rol waartoe niet iedereen op dit werelds speeltoneel zo goed in staat is als u. Voor het overige bestaat alles wat wij toeschouwers eraan kunnen bijdragen (en moge het God behagen dat dat niet alles is) uit onze wensen en verlangens dat het toneel eens helemaal zal veranderen, van storm tot windstilte, die hopelijk niet eindigt tijdens uw leven, mevrouw, noch tijdens dat van het fraaie nageslacht dat u op de aarde achterlaat.

Als u na deze even vurige als oprechte wensen de moeite wilt nemen de ²scherts te bezien die ik zojuist aan onze ³Grootmeesteres heb gegeven, en het gevatte ⁴antwoord dat zij prompt erop heeft gegeven, dan zijn hier bijdragen, mevrouw, die ertoe kunnen dienen u een kwartiertje te vermaken. U moet niet uw aandeel in de vreugden van anderen veronachtzamen, zolang niet alles helemaal gaat zoals men dat zou wensen.

Ik probeer van verre het mijne eraan bij te dragen; als zij die zich blijkbaar ten doel stellen mij te laten afreizen naar Brussel daarin slagen, iets waarvan ik nog lang niet zeker ben, zal ik mijn best doen mij er van nabij beter van te kwijten door middel van allerlei snaargeluiden van ⁵darm en ⁶metaal waarbij ik gebruik heb gemaakt van wederzijdse onderlinge ⁷ontleningen, die mij alleszins redelijk lijken. In dat geval is het echter een noodzakelijke voorzorg te weten op welke tak u zich dan tijdens de vastentijd bevindt. Ik hoop dat u zo vriendelijk zult zijn mij daarover door iemand te laten inlichten, en in afwachting daarvan verzoek ik u nederig mij steeds de genade deelachtig te doen blijven mij te kunnen noemen enz.

1. Béatrix aan Huygens, 28 januari 1654 (5327A).

2. 'Estreine à Sa Gayeté,' 2 februari 1654 (Gedichten 5, pp. 114-117).

3. Amalia Margaretha van Brederode.

4. Niet bewaard gebleven?

5. Op de luit.

6. Op het klavecimbel.

7. De onderhavige brief suggereert dat Huygens composities in twee versies maakte: één voor luit en één voor klavecimbel. De latere brieven spreken dit niet tegen. Mogelijk gaat het hier om de 'Plaintes de Madame la Duchesse de Lorraine' en de 'Plaintes de Madame la Princesse, sa fille' die Huygens in zijn brief aan Utricia Ogle van 27 maart 1654 (5338) noemt, maar aan de andere kant lijkt dat geen opbeurende muziek.